

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Justiitsminister
määrus
algtekst-terviktekst
25.06.2011
12.05.2024
RT I, 22.06.2011, 7

Sõltuvusravi ning karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamise ning täitmise ja järelevalve kord

Vastu võetud 17.06.2011 nr 33

Määrus kehtestatakse „Kriminaalmenetluse seadustiku” § 419²lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega sätestatakse:

- 1) sõltuvusravi kohaldamise ettevalmistamise kord;
- 2) sõltuvusravile allumise kohustuse täitmise ja järelevalve kord;
- 3) karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamise kord ja
- 4) karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi täitmise ja järelevalve kord.

(2) Karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamisele, täitmisele ja järelevalvele kohaldatakse käesolevas määruses sõltuvusravi kohaldamisele ettenähtud korda 3. peatükis sätestatud erisustega.

§ 2. Kriminaalhooldusosakonna pädevus

Kriminaalhooldusosakonna pädevuses on:

- 1) sõltuvusravi kohaldamise võimalikkuse kohta arvamuse koostamine;
- 2) sõltuvusravile allumise kohustuse täitmise üle järelevalve teostamine.

§ 3. Sõltuvusravi kohaldajate nimekiri

(1) Justiitsministeerium peab nende sõltuvusravi kohaldavate tervishoiuteenuse osutajate (edaspidi *sõltuvusravi kohaldaja*) nimekirja, kellega on sõlmitud sõltuvusravi rahastamise leping.

(2) Kriminaalhooldusametnikul on õigus nimekirjaga tutvuda, et valida sõltuvusravi kohaldamiseks sobivaim sõltuvusravi kohaldaja.

2. peatükk Sõltuvusravi kohaldamise ettevalmistamine ja täitmine

1. jagu

Sõltuvusravi kohaldamise võimalikkuse kohta arvamuse koostamine

§ 4. Sõltuvusravi kohaldamise arvamus

(1) Kriminaalhooldusosakonna juhataja nimetatud kriminaalhooldusametnik koostab uurimisasutuse või prokuratuuri taotlusel ettekande, milles antakse arvamus sõltuvusravi kohaldamise võimalikkuse kohta, lähtudes kahtlustatava või süüdistatava isikust, tema elutingimustest ja majanduslikust seisukorrast.

(2) Sõltuvusravi võimalikkust hindav arvamus koostatakse „Kriminaalhooldusseaduse” §-s 24 sätestatud kohtueelse ettekande nõuetest lähtudes.

(3) Kriminaalhooldusametnikul on arvamuse koostamiseks õigus vajaduse korral kohtuda sõltuvusravi kohaldamise kohta ekspertiisiakti koostanud kohtupsühhiaatriaekspertdiga.

§ 5. Selgitamiskohustus ja nõusolek sõltuvusravile allumiseks

(1) Kriminaalhooldusametnik peab arvamuse koostamise käigus selgitama kahtlustatavale või süüdistatavale sõltuvusravi eesmärki ning sellele allumise võimalusi ja tingimusi. Samuti peab kahtlustatavale või süüdistatavale selgitama, mida loetakse sõltuvusravile allumise kohustuse rikkumiseks ja millised on rikkumise tagajärjed.

(2) Kriminaalhooldusametnik võtab kahtlustatavalt või süüdistatavalt allkirja nõusoleku kohta alluda sõltuvusravile.

2. jagu Sõltuvusravi kohaldamise koha valik ja määramine

§ 6. Kriminaalhooldusametniku nimetamine

(1) Kriminaalhooldusosakonna juhataja nimetab jõustunud kohtulahendi või prokuröri määruse saamisel kriminaalhooldusalusele kriminaalhooldusametniku.

(2) Võimaluse korral on selleks kriminaalhooldusametnik, kes andis arvamuse sõltuvusravi kohaldamise võimalikkuse kohta.

§ 7. Sõltuvusravi kohaldamise koha valik

Sõltuvusravi kohaldamise koha valikul peab kriminaalhooldusametnik võimalusel arvestama ekspertiisaktis väljendatud arvamust ja sõltuvusravi kohaldaja seisukohta sõltuvusravi kohaldamise koha osas. Sõltuvusravi kohaldamise koht valitakse võimalusel kriminaalhooldusaluse elukoha lähedal, et vältida ülemääraseid kulutusi sõltuvusravi kohale saabumise ja sealt lahkumisega.

§ 8. Kriminaalhooldusametniku suhtlemine sõltuvusravi kohaldajaga

(1) Kriminaalhooldusametnik kohtub võimaluse korral enne, kui kriminaalhooldusalune saabub kriminaalhooldusosakonda registreerimisele, sõltuvusravi kohaldajaga, ja lepib temaga kokku aja, millal kriminaalhooldusalune saabub sõltuvusravi kohaldaja juurde ambulatoorsele sõltuvusravile.

(2) Kui kohtule koostatud ekspertiisiaktist selgub, et kriminaalhooldusalusele on näidustatud statsionaarne sõltuvusravi, pöördub kriminaalhooldusametnik vastavat teenust osutava sõltuvusravi kohaldaja poole ja lepib kokku sõltuvusravile saabumise aja.

(3) Kui sõltuvusravi kohaldaja suunab kriminaalhooldusaluse uuringule, teise arsti konsultatsioonile, statsionaarselt ravilt ambulatoorsele ravile või ambulatoorselt ravilt statsionaarsele ravile, edastab ta saatekirja koopia ka kriminaalhooldusametnikule.

§ 9. Andmete esitamine sõltuvusravi kohaldajale

(1) Kriminaalhooldusametnik edastab sõltuvusravi kohaldajale jõustunud kohtuotsuse koopia, millest lähtub sõltuvusravi tähtaeg alates kriminaalhooldusaluse ja kriminaalhooldusametniku esimesest kohtumisest või kriminaalhooldusalusele sobiva sõltuvusravi koha leidmisest viie tööpäeva jooksul. Ühtlasi teavitab kriminaalhooldusametnik sõltuvusravi kohaldajat kohustustest, millele kriminaalhooldusalune on allutatud.

(2) Sõltuvusravi kohaldaja võib pöörduda ekspertiisiakti koostanud kohtupsühhiaatriaekspertiidi poole ja saada ekspertiisiaktist koopia.

§ 10. Kriminaalhooldusametniku ja kriminaalhooldusosaluse esimene kohtumine

Esimesel kohtumisel peab kriminaalhooldusametnik:

- 1) veenduma, et kriminaalhooldusosalune on jätkuvalt nõus sõltuvusravile alluma;
- 2) selgitama kriminaalhooldusosalusele sõltuvusravi eesmärki ja tingimusi;
- 3) tutvustama kriminaalhooldusosalusele võimalikke sõltuvusravi kohaldamise kohti;
- 4) kuulama ära kriminaalhooldusosaluse arvamuse sõltuvusravi koha valiku osas;
- 5) selgitama kriminaalhooldusosalusele tema õigusi ja kohustusi sõltuvusravile allumisel ning võtma selle kohta allkirja käesoleva määruse lisas 1 või 2 olevale õiguste ja kohustuste lehele;
- 6) selgitama sõltuvusravile allumist takistavatest asjaoludest teavitamise korda;
- 7) tegema kriminaalhooldusosalusele teatavaks sõltuvusravist kõrvalehoidmise tagajärjed;
- 8) selgitama kriminaalhooldusosalusele, mida temalt oodatakse kontrollnõuete ja talle pandud kohustuste täitmisel;
- 9) tegema kriminaalhooldusosalusele teatavaks kohustuste ja kontrollnõuete täitmata jätmise tagajärjed.

§ 11. Saatekirja, haigusloo või tervisekaardi koopia edastamine kriminaalhooldusametnikule

(1) Kui kriminaalhooldusosalune suunatakse ambulatoorse tervishoiuteenuse osutamise käigus uuringule, teise arsti konsultatsioonile või statsionaarsele ravile, edastatakse saatekirja koopia ka kriminaalhooldusametnikule.

(2) Pärast statsionaarsele sõltuvusravile allutamise kohta haigusloo koostamist või pärast ambulatoorse sõltuvusravi kohaldamise kohta tervisekaardi koostamist edastab sõltuvusravi kohaldaja haigusloo või tervisekaardi koopia ka kriminaalhooldajale, kes vajaduse korral korrigeerib selle alusel käesoleva määruse § 12 lõike 2 kohaselt koostatavat kava.

§ 12. Kriminaalhooldusosaluse teavitamine ja kriminaalhoolduse läbiviimise kava kinnitamine

(1) Kriminaalhooldusametnik teeb pärast sõltuvusravi kohaldajaga kooskõlastamist kriminaalhooldusosalusele viivitamata teatavaks sõltuvusravile allumise alguse, sõltuvusravi koha ja sõltuvusravi kohaldaja. Kriminaalhooldusosalusele selgitatakse, kes ja kuidas peab sõltuvusravile allumise arvestust ja kellelt saab asjakohast teavet ning kuidas kontakteeruda sõltuvusravi kohaldaja ja kriminaalhooldusametnikuga.

(2) Pärast sõltuvusravi kohaldaja poolt sõltuvusraviplaani koostamist edastatakse selle koopia kriminaalhooldusametnikule, kes hindab kriminaalhooldusosaluse kriminogeenseid riske ja koostab neist lähtudes kohtuotsuses märgitud kohustuste täitmise ja kriminaalhoolduse läbiviimise kava „Kriminaalhoolduseseaduse” § 27 lõike 1 kohaselt. Kavale lisatakse ka sõltuvusravi kohaldaja koostatud ja kriminaalhooldusametnikule saadetud kriminaalhooldusosaluse sõltuvusraviplaani koopia.

(3) Kriminaalhoolduse läbiviimise kava muudetakse ja kinnitatakse vajaduse järgi, arvestades sõltuvusravi üldist tähtaega ja liiki.

(4) Sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 3 kehtestatud jaotusest ja sõltuvusraviplaanist, teavitab kriminaalhooldusametnik sõltuvusravi kohaldamisest seitsme kuu möödudes Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonda Justiitsministeeriumi rahastatava sõltuvusravi tähtaja lõppemisest ja vajadusest kooskõlastada pärast üheksakuulise sõltuvusravi möödumist järgneva sõltuvusravi finantseerimisega seonduv tegevus.

3. jagu

Sõltuvusravile allumise kohustuse täitmise järelevalve

§ 13. Kriminaalhooldusosaluse saatmine sõltuvusravi kohaldamise kohale

Vajaduse ja võimaluse korral saadab kriminaalhooldusametnik kriminaalhooldusosaluse sõltuvusravi kohaldamise esimesel päeval selle kohaldamise kohale.

§ 14. Sõltuvusravi aja arvestus

Sõltuvusravile allutud kuude arvestust peab kriminaalhooldaja. Raviaja arvestust peetakse käesoleva määruse lisas 3 esitatud vormi kohaselt.

§ 15. Kriminaalhooldusosaluse registreerimise kohustuse täitmine sõltuvusravi ajal

(1) Kui sõltuvusravi kohaldamiseks on vajalik kriminaalhooldusosaluse paigutamine statsionaarset raviteenust pakkuva sõltuvusravi kohaldaja juurde, selgitab kriminaalhooldusametnik kriminaalhooldusosalusele, et statsionaarsel ravil viibimise ajal ei pea kriminaalhooldusosalune käima kriminaalhooldusosaluse registreerimisel.

(2) Välistamiseks võimalust sõltuvusravist kõrvale hoiduda, käib kriminaalhooldusametnik sõltuvusravi kohaldamise kohas kriminaalhooldusalusega kohtumas või suhtleb tervishoiutöötajaga, kui ravi iseloomu tõttu on kriminaalhooldusalusega vahetu kohtumine välistatud.

(3) Statsionaarse ravi asendamisel ambulatoorse raviga tuleb kohe muuta registreerimise kohustus kriminaalhooldusosakonna põhiseks.

§ 16. Kriminaalhooldusametniku teavitamine

Sõltuvusravile allutatu omavoliline lahkumine statsionaarset sõltuvusravi teenust pakkuva sõltuvusravi kohaldaja juurest on keelatud. Kõikidest raviteenuse osutamisega seotud liikumistest, mis eeldavad sõltuvusravile allutatu ajutist lahkumist sõltuvusravi osutamise kohast, tuleb viivitamata teavitada kriminaalhooldajat.

§ 17. Sõltuvusravi kohaldaja järelevalve

(1) Kriminaalhooldusaluse sõltuvusravile allumist kontrollib vahetult sõltuvusravi kohaldaja, kes peab kriminaalhooldusametniku nõudmisel andma igakülgset teavet kriminaalhooldusaluse käitumise kohta sõltuvusravile allumisel.

(2) Kui kriminaalhooldusalune ei ilmu õigel ajal sõltuvusravi kohale, ei allu sõltuvusravi kohaldaja töötaja korraldustele või rikub muid tingimusi, teatab sõltuvusravi kohaldaja sellest viivitamata kriminaalhooldusametnikule. Kriminaalhooldusametniku nõudmisel vormistab sõltuvusravi kohaldaja teavituse kirjalikult. Vajaduse ja võimaluse korral selgitab kriminaalhooldusametnik rikkumise asjaolusid sõltuvusravi kohaldamise kohas.

(3) Kriminaalhooldusametnik on kohustatud võtma kriminaalhooldusaluselt seletuse ja fikseerima rikkumise käesoleva määruse lisas 4 esitatud vormi kohaselt. Vajaduse korral võib võtta kirjalikke selgitusi ka tunnistajatelt.

§ 18. Sõltuvusravile allumise kohustuse kontrollimine

(1) Kriminaalhooldusametnik, kelle järelevalve alla on määratud sõltuvusravile allumise kohustusega kriminaalhooldusalune, võib kontrollida sõltuvusravile allumise kohustuse täitmist igal ajal, kooskõlastades oma kontrollkäigu sõltuvusravi kohaldajaga.

(2) Kriminaalhooldusametnikul on õigus sõltuvusravile allumise kohustuse täitmise kontrollimiseks igal ajal külastada statsionaarsel sõltuvusravil viibivat kriminaalhooldusalust või sõltuvusravi kohaldajale helistada. Kontrollkülastusest ei teatata kriminaalhooldusalusele ette.

§ 19. Sõltuvusravi ajutine katkestamine

Kriminaalhooldusametnik võib kooskõlastatult sõltuvusravi kohaldajaga nõuda kriminaalhooldusaluse lahkumist sõltuvusravi kohaldamise kohast ajutiselt, kui:

- 1) kriminaalhooldusalune ilmub sõltuvusravi kohaldamise kohta alkoholi- või narkojoobes;
- 2) kriminaalhooldusaluse käitumine ohustab või võib ohustada sõltuvusravi kohaldaja töötajaid või tema vara, kõrvalisi isikuid või kriminaalhooldusalust ennast.

§ 20. Sõltuvusravile allumise kohustuse rikkumine

(1) Sõltuvusravile allumise kohustuse jäme rikkumine on:

- 1) omavoliline lahkumine sõltuvusravi kohaldamise kohast;
- 2) alkoholi- või narkootikumi tarvitamine;
- 3) ilmumine sõltuvusravi kohaldamise kohta alkoholi- või narkojoobes;
- 4) sõltuvusravi kohaldaja töötajate või tema vara, kõrvaliste isikute või kriminaalhooldusaluse enda ohustamine.

(2) Sõltuvusravile allumise kohustuse rikkumiseks loetakse sõltuvusravi kohaldamise kohale mitteõigeaegne ilmumine, samuti ajakavast kõrvalekaldumine.

(3) Sõltuvusravile allumise kohustuse rikkumiseks ei loeta juhtumeid, kus kriminaalhooldusalune teavitab hilinemisest kriminaalhooldusametnikku ja kriminaalhooldusametnik nõustub hilinemise põhjusega.

§ 21. Kirjalik hoiatus ja erakorraline ettekanne

(1) Kui kriminaalhooldusalune hoiab sõltuvusravist kõrvale või esinevad käesoleva määruse §-s 20 nimetatud asjaolud, fikseerib kriminaalhooldusametnik rikkumised käesoleva määruse lisas 4 esitatud vormi kohaselt ja teeb kriminaalhooldusalusele käesoleva määruse lisa 5 kohaselt vormistatud kirjaliku hoiatuse. Kriminaalhooldusalusele allkirja vastu teatavaks tehtud hoiatus lisatakse käitumiskontrolli toimikusse.

(2) Enne erakorralise ettekande tegemist võib kriminaalhooldusametnik teha kuni kaks kirjalikku hoiatust. Käesoleva määruse § 20 lõikes 1 loetletud jämeda rikkumise korral on kriminaalhooldusametnik kohustatud koostama erakorralise ettekande, olenemata varasematest rikkumistest või eelnevate hoiatuste tegemise arvust.

(3) Erakorraline ettekanne koostatakse ja esitatakse kohtule või prokuratuurile „Kriminaalhooldusseaduse” § 31 lõikes 2² sätestatud erakorralise ettekande nõuetest lähtudes.

§ 22. Kriminaalhooldusaluse haiguse või perekondliku olukorraga seonduv erakorraline ettekanne

(1) Kui sõltuvusravile allumine ei ole kohtu või prokuratuuri määratud tähtaja jooksul võimalik kriminaalhooldusaluse haiguse või perekondliku olukorra tõttu, taotleb kriminaalhooldusametnik sõltuvusravi tähtaja kulgemise peatamist.

(2) Kriminaalhooldusametnik koostab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kohtule või prokuratuurile erakorralise ettekande „Kriminaalhooldusseaduse” § 31 lõikes 5 sätestatud erakorralise ettekande nõuetest lähtudes.

§ 23. Sõltuvusravi kajastamine toimikus

Kriminaalhooldusosakond peab sõltuvusravile allumise kohta käitumiskontrolli toimikut digitaalselt ja paberil (dokumenditoimik) justiitsministri poolt kehtestatud kriminaalhooldusregistri põhimääruse kohaselt.

§ 24. Sõltuvusravi lõppemine

Sõltuvusravi lõppemisel edastab kriminaalhooldusosakond kohtule või prokuratuurile kriminaalhoolduse lõppemise kohta ettekande, mis koostatakse „Kriminaalhooldusseaduse” §-s 30¹ sätestatud kriminaalhoolduse lõppemise ettekande nõuetest lähtudes.

3. peatükk

Karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamine, täitmine ja järelevalve

§ 25. Tingimisi vabastamisel kohaldatav kord

Karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi ettevalmistamisele, täitmisele ja järelevalvele kohaldatakse käesolevas määruses sõltuvusravi kohaldamisele ettenähtud korda käesolevast peatükist tulenevate erisustega.

§ 26. Kohtule arvamuse andmine

Kui kohus peab vajalikuks süüdimõistetule määrata karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohustus alluda narkomaania ravile ja peab vajalikuks kriminaalhooldaja arvamust, lähtub kriminaalhooldaja arvamuse esitamisel käesoleva määruse §-st 4.

§ 27. Sotsiaalministeeriumi teavitamine

Karistusest tingimisi vabastamisel või vangistusest tingimisi ennetähtaegsel vabastamisel kohaldatava narkomaania ravi puhul ei pea teavitama Sotsiaalministeeriumi.

Kristen Michal
Minister

Priit Kama
Asekantsler kantsleri ülesannetes

[Lisa 1](#) Süüdimõistetute õigused ja kohustused karistuse asendamisel sõltuvusraviga

[Lisa 2](#) Kriminaalmenetluse lõpetamisel määratud sõltuvusravile allutatu õigused ja kohustused

[Lisa 3](#) Sõltuvusravi kuude arvestus

[Lisa 4](#) Rikkumise fikseerimise akt

